הָאַחֲרוֹן אֵינוֹ מָצוּי בֵּינֵינוּ, לְפִי * שֶׁאֵין אָנוּ רְגִילִין * לִמְשֹׁךְ יָדֵינוּ מִן הַפַּת עַד בִּרְכַּת הַמָּזוֹן: **ג** (טו) [ד]וְאִם קוֹבֵעַ לִפְתַּן סְעוּדָתוֹ עַל הַפֵּרוֹת, הָווּ לֵיהּ הַפֵּרוֹת כִּדְבָרִים הַבָּאִים מֵחֲמַת הַסְּעוּדָה, * וַאֲפִלּוּ אִם אוֹכֵל מֵהַפֵּרוֹת בִּתְחִלַּת סְעוּדָתוֹ בְּלֹא פַּת, אֵינוֹ מְבָרֵךְ לֹא לִפְנֵיהֶם וְלֹא לְאַחֲרֵיהֶם, (טז) [ה]וְיֵשׁ חוֹלְקִין. וְלָכֵן * טוֹב שֶׁיֹּאכַל בִּתְחִלָּה מֵהַפֵּרוֹת עִם פַּת, וְאָז אֲפִלּוּ אִם אַחַר כָּךְ יֹאכַל מֵהֶם בְּלֹא פַּת אֵינָם טְעוּנִים בְּרָכָה כְּלָל. הַגָּה: (יז) וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ חוֹזֵר לְבַסּוֹף לֶאֱכֹל עִמָּהֶם פַּת, מֵאַחַר שֶׁעִקַּר קְבִיעוּת הָיָה עֲלֵיהוּ (בית יוסף (ד"ה ומ"ש רמינו אלו) בשם הרבינו יונה (כט:)): **ד** [ו]אַף עַל פִּי (יח) שֶׁלֹּא הָיוּ הַפֵּרוֹת לְפָנָיו בְּשָׁעָה שֶׁבֵּרַךְ עַל הַפַּת, כֵּיוָן דְּלְלַפֵּת אֶת הַפַּת הֵם בָּאִים אֵינָם טְעוּנִים (ד) (יט) בְּרָכָה כְּלָל: **ה** [ז]אִם אַחַר שֶׁבֵּרַךְ עַל הַפַּת שָׁלְחוּ לוֹ מִבֵּית אֲחֵרִים שֶׁאֵינוֹ סָמוּךְ עֲלֵיהֶם וְלֹא הָיָה דַּעְתּוֹ עַל הַדּוֹרוֹן, אֲפִלּוּ מִדְּבָרִים (כ) שֶׁדַּרְכָּן לָבֹא לְלַפֵּת אֶת הַפַּת צָרִיךְ לְבָרֵךְ עֲלֵיהֶן כְּדִין נִמְלָךְ. (הַגָּה: וְלֹא רָאִיתִי נִזְהָרִים בָּזֶה, וְאֶפְשָׁר דְּטַעְמָא דִּסְתָם (ה) דַּעַת הָאָדָם (כא) עַל כָּל מַה שֶּׁמְּבִיאִין לוֹ בַּסְּעוּדָה, וְעַיֵּן לְקַמָּן סִימָן ר"ו (ס"ה)):

בְּאֵר הַגּוֹלָה

ד טור בְּשֵׁם הָרֹא"שׁ (פ"ו סי' כח). ה סְמַ"ג וְהַגָּהַת מַיְמוֹנִי פֶּרֶק ד' מֵהִלְכוֹת בְּרָכוֹת (אות ט'). ו הָרַשְׁבָּ"א (מא:) בְּשֵׁם הר"ר זְרַחְיָהוּ (המאור כט.). ז בֵּית יוֹסֵף (ד"ה ומיהו) וְכֵן מָצָא בְּסֵפֶר הַפַּרְדֵּס (ענין נטילה).

בְּאֵר הֵיטֵב

הַסְּעֻדָּה, אֲבָל מִי שֶׁקּוֹבֵעַ סְעֻדָּתוֹ עַל הַפֵּרוֹת מְבֹאָר בְּסָעִיף ג' דְּיֹאכַל תְּחִלָּה עִם הַפַּת, וְאָז לֹא יִצְטָרֵךְ לְבָרֵךְ עַל מַה שֶּׁיֹּאכַל אַחַר כָּךְ בְּלֹא פַּת. וְעַיֵּן בְּסֵפֶר בְּאֵר עֵשֶׂק סִימָן ל"ב: **ד** (ז) **בְּרָכָה כְּלָל.** פֵּרוּשׁ לְמַה שֶּׁאוֹכֵל עִם הַפַּת: **ה** (ה) **דַּעַת.** וּפָשׁוּט דִּבְפֵרוֹת לֹא מְהַנֵּי דַּעְתּוֹ אֶלָּא אִם כֵּן מְלַפֵּת בָּהֶן הַפַּת כְּמוֹ שֶׁכָּתַב סָעִיף א'.

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

אֵלָיו, וְלָכֵן צְרִיכִין בְּרָכָה בִּפְנֵי עַצְמָם בֵּין לִפְנֵיהֶם בֵּין לְאַחֲרֵיהֶם: **ג** (טו) **וְאִם קוֹבֵעַ וְכוּ'.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁקְּבִיעַת סְעוּדָתוֹ לְלַפֵּת הַפַּת הָיָה רַק אֵלּוּ הַפֵּרוֹת, וְעַל כֵּן נֶחְשָׁבִים הֵם כִּשְׁאָר דְּבָרִים הַנִּזְכָּרִים לְעֵיל בְּסָעִיף א': (טז) **וְיֵשׁ חוֹלְקִין.** סְבִירָא לְהוּ דְּמִכָּל מָקוֹם אִם אָכַל מֵהֶם בִּתְחִלָּה בְּלֹא פַּת אֵינָם נַעֲשִׂים טָפֵל לְהַסְּעוּדָה, וְצָרִיךְ לְבָרֵךְ עֲלֵיהֶם בִּתְחִלָּה: (יז) **וְאַף עַל פִּי וְכוּ' מֵאַחַר כוּ'.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּאַף דִּבְסָעִיף א' אָמְרִינַן שֶׁיֹּאכַל פַּת דַּוְקָא גַּם לְבַסּוֹף, (יז) בָּזֶה שֶׁעִקַּר קְבִיעַת סְעוּדָתוֹ מִתְּחִלָּה הָיָה רַק עַל אֵלּוּ הַפֵּרוֹת, יוּכַל לֶאֱכֹל אַחַר כָּךְ לְכֻלֵּי עָלְמָא בְּלֹא בְּרָכָה אַף שֶׁאֵין דַּעְתּוֹ לֶאֱכֹל עִמָּהֶם עוֹד פַּת: **ד** (יח) **שֶׁלֹּא הָיוּ וְכוּ'.** וַאֲפִלּוּ לֹא הָיָה גַּם כֵּן דַּעְתּוֹ עֲלֵיהֶם בְּפֵרוּשׁ, דְּכֵיוָן שֶׁקּוֹבֵעַ עַצְמוֹ לַאֲכִילָה הֲרֵי מִן הַסְּתָם דַּעְתּוֹ עַל כָּל מַה שֶּׁיָּבִיאוּ לוֹ [מָגֵן אַבְרָהָם בְּסִימָן רי"ב (סק"ב)]: (יט) **בְּרָכָה כְּלָל.** פֵּרוּשׁ לְמַה שֶּׁאוֹכֵל עִם הַפַּת, וּמַה שֶּׁאוֹכֵל בְּלֹא פַּת נִתְבָּאֵר בִּסְעִיפִים הַקּוֹדְמִים: **ה** (כ) **שֶׁדַּרְכָּן לָבוֹא וְכוּ'.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר (יח) וְגַם אוֹכְלָן עִם הַפַּת, כֵּיוָן שֶׁהוּא מִבֵּית אֲחֵרִים שֶׁבְּוַדַּאי לֹא הָיָה דַּעְתּוֹ עֲלֵיהֶם כְּלָל, אֵין נִפְטָרִין בְּבִרְכַּת הַפַּת: (כא) **עַל כָּל מַה וְכוּ'.** וְהַיְנוּ כְּשֶׁהֵבִיאוּ לוֹ דְּבָרִים הַבָּאִים מֵחֲמַת הַסְּעוּדָה וְכַנַּ"ל בְּסָעִיף א', דְּאִלּוּ אִם הֵבִיאוּ לוֹ מִינֵי פֵּרוֹת, לֹא מְהַנֵּי אֲפִלּוּ הָיָה דַּעְתּוֹ לָזֶה בִּשְׁעַת בִּרְכַּת הַמּוֹצִיא שֶׁיּוּכַל לְאָכְלָן אַחַר כָּךְ בְּלִי בְּרָכָה [וַאֲפִלּוּ בְּפֵרוֹת שֶׁלּוֹ], אֶלָּא אִם כֵּן מְלַפֵּת בָּהֶם הַפַּת:

קִצּוּר דִּינֵי פֵּרוֹת הַבָּאִים בְּתוֹךְ הַסְּעוּדָה. אִם אוֹכֵל עִם הַפַּת,

בֵּאוּר הֲלָכָה

* **שֶׁאֵין אָנוּ רְגִילִין.** וּבִסְעוּדוֹת גְּדוֹלוֹת שֶׁרְגִילִין לִמְשֹׁךְ יְדֵיהֶם מִן הַפַּת וְלַעֲרֹךְ הַשֻּׁלְחָן בְּמִינֵי פֵּרוֹת וְגַם לִשְׁתּוֹת, יֵשׁ אוֹמְרִים דְּאַף בִּזְמַנֵּנוּ שַׁיָּךְ דִּין זֶה וְצָרִיךְ לְבָרֵךְ עֲלֵיהֶם, [וְהוּא דַּעַת הַטּוּר וְהַלְּבוּשׁ (ס"ב)], וְיֵשׁ אוֹמְרִים דַּוְקָא בִּימֵיהֶם שֶׁהָיוּ מְסַלְּקִין הַשֻּׁלְחָנוֹת קֹדֶם בִּרְכַּת הַמָּזוֹן וְעַל כֵּן נִרְאָה כִּסְעוּדָה אַחֶרֶת, אֲבָל אָנוּ שֶׁאֵין אָנוּ מְסַלְּקִין הַשֻּׁלְחָן, אַף עַל פִּי שֶׁסִּיְּמוּ מִלֶּאֱכֹל וְאֵין דַּעְתָּן לֶאֱכֹל פַּת, כָּל זְמַן שֶׁלֹּא בֵּרְכוּ כְּבְתוֹךְ הַסְּעוּדָה דָּמְיָא, [וְהוּא דַּעַת הַבַּ"ח (ס"ב) וְהַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ז) וְהָאֵלִיָּה רַבָּה (סק"י)], וְכֵן הַמִּנְהָג, כֵּן כָּתַב הַחַיֵּי אָדָם (כלל מג ס"א עיי"ש). וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה שֶׁהֵבִיא דִּבְכָל בּוֹ (סי' כד) וְרַשְׁבָּ"א (מא: ד"ה אמר) וְתַלְמִידֵי רַבֵּנוּ יוֹנָה (כט: ד"ה ומיהו) הִזְכִּירוּ סִלּוּק הַשֻּׁלְחָן. אָמְנָם מִשְּׁאָרֵי פּוֹסְקִים נִרְאָה כְּהַטּוּר, דְּרַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל הַמּוּבָא בְּאוֹר זָרוּעַ (ח"א סי' קנד) גְּעָרוּךְ (ערך דבר א) וּבְרַמְבַּ"ם (פ"ד הי"א עיי"ש בכ"מ) וְתוֹסְפוֹת רַבֵּנוּ יְהוּדָה (מא: ד"ה לאחר) וְרֹא"שׁ (פ"ו סי' כו) וּבְהַגָּהוֹת מַיְמוֹנִי (פ"ד אות כ) וּשְׁאָרֵי הַקַּדְמוֹנִים, לֹא הִזְכִּירוּ כְּלָל עִנְיַן סִלּוּק הַשֻּׁלְחָן, [א]וְרַק שֶׁמָּשְׁכוּ יְדֵיהֶם מִן הַפַּת. וְדַע עוֹד, דְּאַף שֶׁהַמְחַבֵּר הִזְכִּיר בִּקְצָרָה וְסָתַם לְדִינָא דִּדְבָרִים הַבָּאִים לְאַחַר סְעוּדָה טָעוּן בְּרָכָה אַף בִּדְבָרִים הַבָּאִים מֵחֲמַת הַסְּעוּדָה, וּמַשְׁמַע דְּאַכֹּל מִילֵּי דְּסָעִיף א' קָאֵי וַאֲפִלּוּ אַדִּיסָא, לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי יֵשׁ לְעַיֵּן בָּזֶה, דְּמָצִינוּ הַרְבֵּה פּוֹסְקִים שֶׁחוֹלְקִים בָּזֶה, דִּפְסַק הַמְחַבֵּר הוּא רַק לְשִׁיטַת הַתּוֹסָפוֹת (ברכות מא: ד"ה לאחר) וְהָרֹא"שׁ (פ"ו סי' כו) וְגַם הָרַמְבַּ"ם (שם) נִרְאָה לִכְאוֹרָה דִּסְבִירָא לֵיהּ כֵּן, אֲבָל הַרְבֵּה רִאשׁוֹנִים לֹא סְבִירָא לְהוּ כֵּן, וְהוּא כִּי הָרַשְׁבָּ"א כָּתַב דְּבֵין דַּיְסָא וּבֵין בָּשָׂר וְדָגִים אִם בָּאוּ אַף לְאַחַר הַסְּעוּדָה אֵין צָרִיךְ בְּרָכָה לֹא לִפְנֵיהֶם וְלֹא לְאַחֲרֵיהֶם, מִשּׁוּם דְּהֵם עַצְמָם עִקַּר סְעוּדָה הֵם שֶׁבָּאִים לְהַשְׂבִּיעַ, וְהָאֶשְׁכּוֹל (ח"א סי' יט) הֵבִיא בְּשֵׁם רַב הַאי גָּאוֹן שְׁנֵי פֵּרוּשִׁים בְּהַסֻּגְיָא, פֵּרוּשׁ רִאשׁוֹן הוּא דִּלְאַחַר הַסְּעוּדָה שֶׁבַּשַּׁ"ס דְּצָרִיךְ בְּרָכָה בֵּין לִפְנֵיהֶם וּבֵין לְאַחֲרֵיהֶם הוּא קָאֵי רַק עַל דְּבָרִים שֶׁאֵינָם מֵחֲמַת הַסְּעוּדָה [הַיְנוּ פֵּרוֹת וְכַיּוֹצֵא בּוֹ], דְּאִם הָיָה מְבִיאָם בְּתוֹךְ הַסְּעוּדָה צְרִיכִים בְּרָכָה לִפְנֵיהֶם וְאִם הֱבִיאָם לְאַחַר הַסְּעוּדָה צְרִיכִין בְּרָכָה אַף לְאַחֲרֵיהֶם, אֲבָל דְּבָרִים הַבָּאִים מֵחֲמַת הַסְּעוּדָה מַשְׁמַע דְּאֵין צָרִיךְ בְּרָכָה כְּלָל, [וְעַל פֵּרוּשׁ זֶה כָּתַב שָׁם דְּהוּא כִּפְשָׁטֵיהּ דְּסֻגְיָא וְהוּא דְּלֹא כְּפֵרוּשׁ הַתּוֹסָפוֹת וְהָרֹא"שׁ]. וְגַם לְפֵרוּשׁ שֵׁנִי שָׁם שֶׁהוּא כְּפֵרוּשׁ הַבַּעַל הֲלָכוֹת גְּדוֹלוֹת (הלכות ברכות פ"ו) סְבִירָא לֵיהּ נַמִּי דְּעַל כָּל פָּנִים בְּרָכָה לְבַסּוֹף אֵין צָרִיךְ עַל דְּבָרִים הַבָּאִים מֵחֲמַת הַסְּעוּדָה אַף אִם הֱבִיאָן לְאַחַר הַסְּעוּדָה, דִּבְרָכָה בִּתְחִלָּה צָרִיךְ מִשּׁוּם דְּאֵין מְלַפֵּת בָּהֶם אֶת הַפַּת, אֲבָל בְּרָכָה לְבַסּוֹף אֵין צָרִיךְ רַק בְּפֵרוֹת, עַיֵּן שָׁם. וּבְרַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל הַמּוּבָא בְּאוֹר זָרוּעַ (שם) מוּכָח לִכְאוֹרָה נַמִּי שֶׁסְּבִירָא לֵיהּ כֵּן, שֶׁכָּתַב דְּזֶה קָאֵי עַל דְּבָרִים הַבָּאִים שֶׁלֹּא מֵחֲמַת הַסְּעוּדָה כְּגוֹן אֲבַטִּיחִים וְרִמּוֹנִים, דְּכֵיוָן שֶׁמָּשְׁכוּ יְדֵיהֶם מִן הַפַּת וְאֵינָם בָּאִים לְלַפֵּת הַפַּת צָרִיךְ בְּרָכָה בֵּין לִפְנֵיהֶם וּבֵין לְאַחֲרֵיהֶם, וְכֵן הֵבִיא שָׁם גַּם בְּשֵׁם הֶעָרוּךְ (שם). וּלְעִנְיַן בָּשָׂר וְדָגִים יֵשׁ לוֹמַר דִּסְבִירָא לֵיהּ נַמִּי דְּצָרִיךְ בְּרָכָה, [וּדְלֹא כְּהָרַשְׁבָּ"א הַנַּ"ל], דִּפְטוֹרָן הוּא רַק מִשּׁוּם דְּבָאִין לְלַפֵּת בָּהֶן אֶת הַפַּת, מַה שֶּׁאֵין כֵּן לְאַחַר שֶׁמָּשְׁכוּ יְדֵיהֶם מִן הַפַּת. אֲבָל בְּדַיְסָא שֶׁהוּא תַּבְשִׁיל, הוּא בִּכְלַל דְּבָרִים הַבָּאִים מֵחֲמַת הַסְּעוּדָה, וְאִם כֵּן אַף לְאַחַר הַסְּעוּדָה נַמִּי אֵין צָרִיךְ בְּרָכָה. **הַיּוֹצֵא מִדְּבָרֵינוּ דִּבְדַיְסָא הוּא פְּלוּגְתָּא דְּרַבְוָתָא, וּסְפֵק בְּרָכוֹת לְהָקֵל. [וְהַמְחַבֵּר סָתַם בָּזֶה, וּמַשְׁמַע דְּקָאֵי עַל הַכֹּל וּכְמוֹ שֶׁמּוּכָח** מִלְּשׁוֹן הַטּוּר, וְהַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ה) **אָמְנָם פֵּרֵשׁ דְּהַיְנוּ בָּשָׂר וְדָגִים, וְאוּלַי בְּכַוָּנָה פֵּרֵשׁ כֵּן]. וְהִנֵּה לְפִי מַה שֶּׁמְּבֹאָר לְקַמָּן** בְּסִימָן ר"ח סָעִיף י"ז בָּאַחֲרוֹנִים **דְּעַל דַּיְסָא אִם בֵּרַךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן יָצָא, נִרְאָה דִּבְעִנְיָנֵנוּ אִם אָכַל דַּיְסָא אַחַר שֶׁמָּשְׁכוּ יָדָיו מִן הַפַּת טוֹב שֶׁיְּכַוֵּן לְפָטְרוֹ בְּבִרְכַּת הַמָּזוֹן:**

* **לִמְשֹׁךְ יָדֵינוּ וְכוּ'.** וְאִם נָטַל הַכּוֹס לְבָרֵךְ דְּהוּא הֶסַּח הַדַּעַת גָּמוּר וְכַמְבֹאָר בְּסִימָן קע"ט (ס"ג), **לִכְאוֹרָה אַף בִּזְמַנֵּנוּ אֵין לְךָ סִלּוּק סְעוּדָה יוֹתֵר מִזֶּה, וְאִם אָכַל אַחַר כָּךְ אֵיזֶה דָּבָר, יֵשׁ לוֹ לְבָרֵךְ תְּחִלָּה וָסוֹף וְלֹא נִפְטָר בְּבִרְכַּת הַמָּזוֹן. וּמִתְּחִלָּה בְּוַדַּאי יֵשׁ לוֹ לְבָרֵךְ אַף עַל דְּבָרִים שֶׁנִּפְטָרִים בְּתוֹךְ הַסְּעוּדָה מִן הַבְּרָכָה לְגַמְרֵי, [דְּגַם לְפַת עַצְמוֹ צָרִיךְ בְּרָכָה לְרֹב הַפּוֹסְקִים אַחַר שֶׁנָּטַל הַכּוֹס לְבָרֵךְ כַּמְבֹאָר בְּסִימָן קע"ט], אֶלָּא דְּגַם לְבַסּוֹף יִהְיֶה צָרִיךְ בְּרָכָה אָז,** וְכֵן כָּתַב הַגְּרָ"ז (ס"ז) בִּפְשִׁיטוּת, וְכֵן מַשְׁמַע מֵהַמָּגֵן אַבְרָהָם סִימָן ר"ח סָעִיף קָטָן כ"ד. **אָכֵן הַמַּאֲמַר מָרְדְּכַי** שָׁם בְּסָעִיף קָטָן ל"ג **חוֹלֵק עַל זֶה,** עַיֵּן שָׁם. **וּבִדְבָרִים הַבָּאִים מֵחֲמַת הַסְּעוּדָה נִרְאָה וַדַּאי דְּיֵשׁ לִסְמֹךְ עַל דַּעְתּוֹ שֶׁלֹּא לְבָרֵךְ, דִּבְלָאו הָכִי יֵשׁ רִאשׁוֹנִים דִּסְבִרֵי דְּהַגְּמָרָא לֹא קָאֵי עַל דְּבָרִים הַבָּאִים מֵחֲמַת הַסְּעוּדָה** וְכַנַּ"ל:

ג * וַאֲפִלּוּ אִם אוֹכֵל מֵהַפֵּרוֹת. רוֹצֶה לוֹמַר מְעַט [טור]:

* **טוֹב שֶׁיֹּאכַל בִּתְחִלָּה מֵהַפֵּרוֹת וְכוּ'. אֵין רוֹצֶה לוֹמַר שֶׁיִּטְעֹם מְעַט עִם פַּת,** דַּהֲלֹא עִקַּר הַטַּעַם שֶׁיּוּכַל לֶאֱכֹל הַפֵּרוֹת בְּלִי בְּרָכָה אַף כְּשֶׁלֹּא אָכַל עוֹד עִם

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ג (יז) **וְגַם כַּוָּנַת הַמְחַבֵּר כֵּן הוּא, אֶלָּא שֶׁרְמָ"א בֵּאֵר דְּבָרָיו** דְּלֹא נִטְעֶה לוֹמַר שֶׁכַּוָּנָתוֹ עַל בֵּינְתַיִם לְבַד: **ה** (יח) נוֹבֵעַ מִמָּגֵן אַבְרָהָם בְּסִימָן רי"ב סוֹף סָעִיף קָטָן ב' בְּבֵאוּרוֹ לְדִבְרֵי הַמָּאוֹר (כט. ד"ה אמר) **עַיֵּן שָׁם דְּבִסְתָם הוּא דַּעְתּוֹ,** מַה שֶּׁאֵין כֵּן בָּזֶה, וְכֵן כָּתַב הַגְּרָ"ז (ס"ה):

ליקוטי דברי הרב: א] ובשו"ע הרב (ס"ז) כתב שבסעודות גדולות שרגילים למשוך ידיהם מן הפת היה ראוי לברך על הפירות לפניהם ולאחריהם, אלא שלא נהגו כן, ויש מי שלימד עליהם זכות שלא הצריכו לברך אלא בסילוק שלחן. ובסימן קע"ט (ס"ד) כתב שי"א שאם סילק דעתו מן הפת צריך לברך על שאר דברים לפניהם ולאחריהם אפילו לא סילק השלחן, ולענין הלכה ספק ברכות להקל. ובסידור (סדר ברכות הנהנין פ"ה ה"ג) כתב: ויש אומרים שאין חילוק בין אכילה לשתיה שאפילו באכילה ואפילו בסעודת קבע אם הסיח דעתו מלאכול עוד ואחר כך נמלך לאכול פת או שאר דברים הבאים מחמת הסעודה צריך לחזור ולברך, וטוב לחוש לדבריהם שלא לחזור ולאכול כלל אבל לא יאכל ויברך משום חשש ברכה לבטלה.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת דְּבָרִים הַנּוֹהֲגִים בַּפְּעוּדָה סִימָן קעח

קעח אֵיזֶה דְּבָרִים קרוּיִם הֶפְסֵק בִּסְעוּדָה. ובו ז׳ סְעִיפִים:

א פְּסָחִים ק״א (ע״ב).
ב לשון הָרַמְבַּ״ם בְּפֶרֶק
ד׳ מֵהִלְכוֹת בְּרָכוֹת (ה״ג).

א (א) אהָיָה אוֹכֵל בְּבַיִת זֶה וּפָסַק סְעוּדָתוֹ (ב) וְהָלַךְ (ג) לְבַיִת אַחֵר, (ד) אוֹ בשֶׁהָיָה אוֹכֵל וְקָרְאוּ חֲבֵרוֹ לְדַבֵּר עִמּוֹ וְיָצָא לוֹ (ה) * לְפָתַח בֵּיתוֹ וְחָזַר, הוֹאִיל וְשִׁנָּה מְקוֹמוֹ (ו) צָרִיךְ לְבָרֵךְ

בְּאֵר הֵימֵב

קְצִיר דִּינֵי פֵּרוֹת הַבָּאִים בְּתוֹךְ הַסְּעֻדָּה. אִם אוֹכֵל עִם הַפַּת, פְּשִׁיטָא שֶׁאֵין צָרִיךְ כְּלָל בְּרָכָה. וְאִם אוֹכֵל בְּלֹא פַּת לְקִנּוּחַ בִּלְבָד, פְּשִׁיטָא שֶׁצָּרִיךְ בְּרָכָה לְפָנָיו, דְּהֲוֵי שְׁלֹא מִחֲמַת הַסְּעֻדָּה. אֲבָל אִם רוֹצֶה לֶאֱכֹל פֵּרוֹת קְצָת עִם פַּת וּקְצָת בְּלֹא פַּת, בָּזֶה יֵשׁ דַּעוֹת חֲלוּקוֹת, עַל כֵּן יֵשׁ לִנְהֹג שֶׁיֹּאכַל תְּחִלָּה מְעַט בְּלֹא פַּת וִיבָרֵךְ, וְאַחַר כָּךְ יֹאכַל בֵּין בְּפַת בֵּין בְּלֹא פַּת. וְהָהוּ בְּקוּבַּעַ סְעֻדָּתוֹ עַל שְׁאָר דְּבָרִים אֲבָל הַקּוּבַּעַ סְעֻדָּתוֹ עַל הַפֵּרוֹת יֹאכַל תְּחִלָּה פַּת עִם הַפֵּרוֹת וְדוֹק:

בֵּאוּר הֲלָכָה

פַּת כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הָרַמ״א הוּא מְשׁוּם דְּקָבַע סְעוּדָתוֹ עֲלֵיהֶן, וּבְטְעִימָה בְּעָלְמָא לֹא מִקְרֵי קְבִיעַת סְעוּדָה, וְכֵן מוּכָח בְּתַלְמִידֵי רַבֵּנוּ יוֹנָה שֶׁמְּפֻנִּו מִקּוֹר הַדִּין הַזֶּה, וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: דְּמִכֵּיוָן שֶׁמְּזֶה עָשָׂה עִקַּר לִפְתֶן שֶׁלּוֹ מִתְּחִלָּה וְהִתְחִיל לֶאֱכֹל מִמֶּנּוּ עִם הַפַּת, פָּטוּר הוּא אַחַר כָּךְ כְּשֶׁאוֹכֵל מִמֶּנּוּ בְּלֹא פַּת בְּכָל עִנְיָן בֵּין שֶׁיַּחֲזֹר לְבַסּוֹף וְיֹאכַל מִמֶּנּוּ עִם הַפַּת בֵּין וכו׳. וּלְשׁוֹן עִקַּר לִפְתֶן שֶׁכָּתַב, מוּכָח כְּדְבָרֵינוּ, וְכֵן מִשְׁמַע לְשׁוֹן רַמ״א. **וְאָפְשָׁר לוֹמַר עוֹד דְּהַמְחַבֵּר שָׁכָתַב דְּטוֹב שֶׁיֹּאכַל בְּתְחִלָּה מֵהַפֵּרוֹת דְּמִשְׁמַע לִכְאוֹרָה אֲפִלּוּ מְעַט, הֵיינוּ דְּיֹאכַל מִתְּחִלָּה מְעַט עַל כָּל פָּנִים, אֲבָל יֹאכַל גַּם אַחַר כָּךְ, דְּהָא עִקַּר סְעוּדָתוֹ הָיָה אֲלוּ הַפֵּרוֹת, אֲבָל לְמַה שֶּׁסִּים הָרַמ״א כִּלְשׁוֹן רַבֵּנוּ יוֹנָה דְּאַף אִם לֹא יֹאכַל לְבַסּוֹף שִׁפִּיר דָּמֵי, הֵיינוּ בְּעַל כָּרְחָךְ לֹא בְּטְעִימָה קְצָת** וְכַנַּ״ל:

א * **לְפָתַח בֵּיתוֹ.** עַיֵּן מִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק״ה). וְעַיֵּן בְּפִרְי מְגַדִּים שְׁתְּמַהּ עַל הַמַּגֵּן אַבְרָהָם בְּסָעִיף קָטָן ב׳ שֶׁמַּפְקִיק דְּכְשֶׁרוֹאֶה מְקוֹמוֹ מִהֲנֵי, אִם כֵּן אַמַּאי הוּא שִׁנּוּי מָקוֹם בְּיָצָא לְפָתַח בֵּיתוֹ. וְלֹא נִהְירָא, דִּלְמָא מִירֵי כְּשֶׁהַפָּתַח נָעוּל, וּבִכְרָךְ אִם נִימָא דְּמִבַּיִת לְבַיִת לֹא מְהֲנֵי רוֹאֶה מְקוֹמוֹ בְּוַדַּאי לֹא קַשְׁיָא מִידֵי, דִּלְהָרַמְבַּ״ם בְּיָצָא חוּץ לְפָתַח בֵּיתוֹ הֲוֵי כְּמִבַּיִת לְבַיִת כְּמוֹ שֶׁכָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים:

מִבַּיִת לְבַיִת אוֹ מֵחָדָר לַחֲדָר. ב) בְּאֵיזֶה דְּבָרִים שַׁיָּךְ דִּין שִׁנּוּי מָקוֹם. ג) אִם שִׁנָּה מְקוֹמוֹ מַה דִּינוֹ בָּזֶה. וְנַחֲזֹר לְבָאֵר אֶחָד אֶחָד. עִנְיַן שִׁנּוּי מָקוֹם הוּא, לֹא מִיבַּעְיָא אִם הָלַךְ בְּאֶמְצַע אֲכִילָתוֹ מִבַּיִת זֶה לְבַיִת אַחֵר בְּוַדַּאי הֲוֵי שִׁנּוּי מָקוֹם, וַאֲפִלּוּ אִם יָצָא רַק חוּץ לְפָתַח בֵּיתוֹ בְּתוֹךְ אֲכִילָתוֹ גַּם כֵּן בִּכְלַל שִׁנּוּי מָקוֹם הוּא וְאֵינוֹ מוֹעִיל אֲפִלּוּ הָיָה דַּעְתּוֹ לָזֶה בִּשְׁעַת בְּרָכָה שֶׁיִּשַּׁנֶּה מְקוֹמוֹ. וַאֲפִלּוּ אִם שִׁנָּה רַק מֵחָדָר לְחָדָר גַּם כֵּן סוֹבְרִים הָרַבֶּה פּוֹסְקִים דְּהוּא שִׁנּוּי מָקוֹם [וְעַיֵּן בְּמַה שֶׁכָּתַבְנוּ בָּזֶה בְּבֵאוּר הֲלָכָה], אַךְ בָּזֶה יֵשׁ חִלּוּק דְּאִם הָיָה דַּעְתּוֹ בִּשְׁעַת בְּרָכָה לְשַׁנּוֹת הַמָּקוֹם מֵחָדָר לְחָדָר מַתְּר כֵּיוָן שֶׁהוּא תַּחַת גַּג אֶחָד. וּמִזֶּה לְוָזִית אֲפִלּוּ טְרַקְלִין גָּדוֹל לֹא הֲוֵי שִׁנּוּי מָקוֹם כְּלָל כֵּיוָן שֶׁהוּא חָדָר אֶחָד וְאֵין צָרִיךְ כְּלָל דַּעְתּוֹ לָזֶה. וּבְאֵיזֶה דְּבָרִים שַׁיָּךְ שִׁנּוּי מָקוֹם אִיתָא בָּזֶה פְּלוּגְתָא בַּגְּמָרָא [פְּסָחִים ק״א עַמּוּד ב׳], דְּרַב שֵׁשֶׁת סָבַר בֵּין אִם אָכַל פַּת וּבֵין שֶׁאָכַל פֵּרוֹת וּשְׁאָרֵי מַשְׁקִין דִּינָם שָׁוֶה בָּזֶה דְּצָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ, וְרַב חִסְדָּא סָבַר דְּוַקָא אִם אָכַל דָּבָר שֶׁאֵין טָעוּן בְּרָכָה בְּתְחִלָּתוֹ, רְצוֹנוֹ לוֹמַר כְּגוֹן פֵּרוֹת וּמַשְׁקִין שֶׁאֵין מְחַיֵּב דְּוַקָא לְבָרֵךְ בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה שֶׁלָּהֶן בִּתְחִלָּתוֹ הָרִאשׁוֹן וְעַל כֵּן אָמְרִינַן דְּתַכְף שֶׁעָקַר מִמְּקוֹמוֹ נִתְבַּטֵּל קְבִיעָתוֹ וְצָרִיךְ כְּשֶׁיַּרְצֶה לֶאֱכֹל עוֹד, אֲבָל אִם אָכַל פַּת [וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּהוּא הַדִּין כָּל דָּבָר שֶׁהוּא מִשְׁבַּעַת הַמִּינִים] שֶׁהוּא דָּבָר שֶׁצָּרִיךְ לְבָרֵךְ בִּתְחִלָּתוֹ דְּוַקָא, וְעַל כֵּן אָמְרִינַן בְּהוּ דַּאֲפִלּוּ אִם עָקַר מִמְּקוֹמוֹ עֲדַיִן לֹא נִתְבַּטֵּל קְבִיעוּתוֹ הָרִאשׁוֹנָה וְכָל הֵיכָא שֶׁאוֹכֵל עַל דַּעַת קְבִיעוּת הָרִאשׁוֹנָה הוּא וּכְאִלּוּ יוֹשֵׁב בִּמְקוֹמוֹ דָּמֵי וְאֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ עָלָיו הַמּוֹצִיא. וְנָחְלְקוּ הַפּוֹסְקִים בָּזֶה, הָרַמְבַּ״ם (ברכות פ״ד ה״ג) וְסִיעָתוֹ פָּסְקוּ כְּרַב שֵׁשֶׁת דְּבְכָל גַּוְנֵי צָרִיךְ לְבָרֵךְ, וְזֶהוּ טַעַם שְׁנֵי סְעִיפִים הָרִאשׁוֹנִים, וְהָרא״ש (פסחים פ״י סי׳ ו) וְסִיעָתוֹ פָּסְקוּ כְּרַב חִסְדָּא, וְזֶהוּ דַּעַת הַגָּהַת הָרַמ״א שֶׁהוּבְא בְּסוֹף סָעִיף ב׳. וְכָל זֶה הוּא לְעִנְיַן לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ אֲבָל לְכַתְּחִלָּה אֵין לַעֲקֹר מִמְּקוֹמוֹ לְכָל עָלְמָא בְּכָל גַּוְנֵי. וּמַה דִּינוֹ שֶׁל שִׁנּוּי מָקוֹם נְחָלְקוּ הַפּוֹסְקִים גַּם כֵּן בָּזֶה, הָרַמְבַּ״ם (שם) וְסִיעָתוֹ סוֹבְרִים דְּמִשֶּׁחָזַר לִמְקוֹמוֹ בְּתְחִלָּה צָרִיךְ לְבָרֵךְ בְּרָכַת הַמָּזוֹן [אוֹ הַבְּרָכָה אַחֲרוֹנָה כְּשֶׁאָכַל דָּבָר שֶׁחַיְּבִין עָלָיו לְבָרֵךְ בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה] עַל הָאֹכֶל שֶׁאָכַל מִקֹּדֶם, וְאַחַר כָּךְ יַחֲזֹר לְבָרֵךְ בְּרָכָה רִאשׁוֹנָה עַל מַה שֶּׁהוּא רוֹצֶה לֶאֱכֹל עַתָּה, וְזֶהוּ הַמְּזָכָּר בְּסָעִיף א׳. וּשְׁאָרֵי פּוֹסְקִים סוֹבְרִים דְּאֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ רַק הַבְּרָכָה רִאשׁוֹנָה עַל מַה שֶּׁהוּא רוֹצֶה לֶאֱכֹל, אֲבָל הַבְּרָכָה אַחֲרוֹנָה יוֹצֵא בְּמַה שֶּׁמְּבָרֵךְ אַחַר אֲכִילָה הַשֵּׁנִיָּה וְיִהְיֶה קָאֵי עַל שְׁנֵיהֶן, וְזֶהוּ הַמְּזָכָּר בְּרֵישׁ הַגְּהָ שֶׁבְּסוֹף סָעִיף ב׳. וּלְמַעֲשֶׂה נָקְטִינַן הַכֹּל כְּדַעַת הַפּוֹסְקִים הַמּוּבָא בְּהַגְּ״ה, וְיֵתֶר פְּרָטֵי הַדִּינִים הַמִּסְתַּעֲפִים לָזֶה יְבֹאַר הַכֹּל אִם יִרְצֶה ה׳ בְּתוֹךְ הַסִּימָן. וַעֲתָּה נַתְחִיל לְבָאֵר אֶת דִּבְרֵי הַסִּימָן:

א (א) **הָיָה אוֹכֵל בְּבַיִת** זֶה. וּמֵיירֵי בְּאוֹכֵל יְחִידִי, דְּאִם אָכַל בִּיחַד עִם עוֹד אֲנָשִׁים (ו) וְנִשְׁאֲרוּ בְּנֵי חֲבוּרָתוֹ בִּמְקוֹמָן אֵין צָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ לְכָלֵי עָלְמָא עַל יְדֵי יְצִיאָתוֹ, וּכְדִלְקַמָּן בְּסָעִיף ב׳: (ב) **וְהָלַךְ** וכו׳. וַאֲפִלּוּ לֹא נִשְׁתַּהֲא שָׁם כְּלָל שְׁתֵּכֶף חָזַר לִמְקוֹמוֹ הָרִאשׁוֹן אֲפִלּוּ הָכִי שִׁנּוּי מָקוֹם מִיקָּרֵי וּכְדִלְקַמִּיהּ, וְכָל שֶׁכֵּן אִם רָצָה לִגְמֹר סְעוּדָתוֹ בַּמָּקוֹם הַשֵּׁנִי: (ג) **לְבַיִת אַחֵר.** וְהוּא הַדִּין לְחָדָר אַחֵר גַּם כֵּן בִּכְלַל שִׁנּוּי מָקוֹם הוּא, אִם לֹא שֶׁהָיָה דַּעְתּוֹ מִתְּחִלָּה לְשַׁנּוֹת לְחָדָר אַחֵר וּכְדִלְקַמִּיהּ בְּהַגְּ״ה עַיֵּן שָׁם: (ד) **אוֹ שֶׁהָיָה אוֹכֵל** וכו׳. אֲשְׁמוּעִינַן בָּזֶה, אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא פָּסַק מִסְּעוּדָתוֹ כְּלָל אֶלָּא שֶׁקָּרְאוּ חֲבֵרוֹ לְדַבֵּר עִמּוֹ דִּבּוּר בְּעָלְמָא וְיָצָא לְקָרְאתוֹ מִפֶּתַח בֵּיתוֹ וְחָזַר, הֲרֵי כְּמוֹ שִׁנּוּי מִבַּיִת לְבַיִת: (ה) **לְפָתַח בֵּיתוֹ.** (ו) **צָרִיךְ לְבָרֵךְ** וכו׳. דְּעַל יְדֵי הַיְצִיאָה מִמְּקוֹמוֹ (ז) חָשִׁיב כְּנִפְסָקָה סְעוּדָתוֹ לְגַמְרֵי וּמַה שֶּׁאוֹכֵל אַחַר כָּךְ (ח) כִּסְעוּדָה אַחֶרֶת דָּמְיָא, וְלָכֵן מְבָרֵךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן לְמַפְרֵעַ וְהַמּוֹצִיא עַל לְהַבָּא:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

א (ו) **וּמִסְתַּבְּרָא דְּהוּא הַדִּין אִם נִשְׁאֲרוּ בְּנֵי בֵּיתוֹ מְסֻבִּין עַל הַשֻּׁלְחָן גַּם כֵּן דֵּינָא הָכִי,** דַּהֲרֵי בְּסָעִיף ב׳ כָּתַב דְּוַקָא אִם לֹא הִנִּיחוּ שָׁם אֹדֶם אֲז נַעֲקַר הַקְּבִיעוּת. אַחַר כָּךְ מָצָאתִי שְׁמְצַדֵּד כֵּן בְּסֵפֶר מַעֲשֶׂה רוֹקֵחַ (על הרמב״ם ברכות פ״ד ה״ג): (ז) כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַמְחַבֵּר בְּסוֹף סָעִיף ב׳: (ח) וְנִרְאֶה מַהֲפֵּשׁ הַדַּעַת דְּאֵינוֹ מַצְרִיךְ רַק בְּרָכָה לַכַּתְּחִלָּה, דְּהָתָם מִכָּל מָקוֹם סְעוּדָה אַחַת הִיא אֲבָל עַל יְדֵי שִׁנּוּי מָקוֹם חָשִׁיב כִּסְעוּדָה אַחֶרֶת לְגַמְרֵי [לְבוּשׁ]: (ט) כְּפָף מִשְׁנָה (שם) וּלְבוּשׁ וְהַגְּ״א: (י) כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַמְחַבֵּר בְּסוֹף סָעִיף ב׳:

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah